

Opgave i Policy Analyse

Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet
Master i Evaluering 2006

Indholdsfortegnelse

1.0.	Policy-typer og policy-proces	3
1.1.	Policy, policy-analyser og betydningen for policy-processen	3
1.2.	Policy-typer	3
1.3.	Policy-proces	4
1.4.	Betydningen af typer af policy-analyser for policy-processen	5
2.0.	To rapporter	6
2.1.	Rapporternes genstandsfelt og kontekst	6
2.2.	Forskelle og ligheder mellem de to rapporter	8
3.0.	Rapporternes betydning for policy-processen	9

1.0. Policy-typer og policy-proces

Det er hensigten at give en generel teoristyret drøftelse af forskellige typer af policy-analyser og deres potentielle betydning for policy-processen.

Indledningsvis afgrænses policy, policy-analyser og betydningen for policy-processen (1.1). Derefter redegøres der for typer af policy-analyser (1.2.), policy-processen (1.3) og endelig betydningen af policy-analyser for policy-processen (1.4.).

1.1. Policy, policy-analyser og betydningen for policy-processen

Policy afgrænses til public policy jf. Howlett & Ramesh (2003:5-8). Der findes flere definitioner af public policy (Ibid.). Her vælges en arbejdsdefinition, som lyder, at public policy er *"anything a government chooses to do or not to do"* (Ibid.5). Det vælges at definere policy-analyser, som analyser der kan tænkes at påvirke public policy.

Policy-analysers betydning for policy-processen isoleres til kun at handle om policy-analysers indflydelse på policy-processen, hvis det logisk kan tænkes at have indflydelse på public policy. Altså, kan policy-analyser påvirke en regering til at vælge at gøre noget eller ikke at gøre noget? Andre betydninger af policy-analysers indflydelse på policy-proces undersøges ikke.

Der kan udvikles en typologi af policy-typer på baggrund af, om analyserne tager udgangspunkt i beslutningsmodeller som rationalitet, begrænset rationalitet, inkrementalisme og Garbage can (Christiansen & Nørgaard 2006:215-231). Dette perspektiv er fravalgt.

1.2. Policy-typer

Der er en logisk distinktion mellem *"analysis for policy"* eller *"analysis of policy"* (Gordon et al.1993:5). I den førstnævnte type handler det om direkte at påvirke policy-processen og public policy. Den første type analyse foretages for en opdragsgiver med en politisk interesse. Det kan være en interesseorganisation, som Kræftens Bekæmpelse, der er sat i verden for at promovere bekæmpelse af kræft og opnå bevillinger til kræftforskning. Den anden type analyse foretages typisk af forskere på et universitet. I virkelighedens verden er det svært at skelne mellem de to typer af analyser. Distinktionen er forældet af flere grunde. Majone skriver, at *"public policy is made of language"* (1989:1). Endvidere at mange problemer i dag er *"trans-scientific questions"* (Ibid.3). Distinktionen mellem objektive policy-analyser fra universiteter, og subjektive policy-analyser fra interesseorganisationer er således problematisk. Wildavsky skriver, at *"Policy analysis is an art"* (1996:15). Han mener, at policy-analyser både skal være objektive og

argumentative (Ibid.14). Han skriver, at *"no one can do analysis without becoming aware that moral considerations are integral to the enterprise"* (Ibid. 12-13).

Policy-analyser kan typologiseres efter, om de analyserer et snævert policy-indhold, som f.eks. tilsætningsstoffer i cigaretter, eller om de analyserer en hel policy-proces. Man kan slutte, at *"analysis for policy"* fokuserer mere på indhold, og at *"analysis of policy"* fokuserer mere på hele policy-processen. Howlett og Ramesh skriver, at *"Academic studies tend to look at the entire policy process"* (2003:10).

På Roskilde Universitet har forskere udviklet en dynamisk type af policy-analyse, som i særlig grad tager hele policy-processen med (Flugt & Gjelstrup 2007). Om det er en særlig type eller blot en metode kan diskuteres. Pointen er, at man identificerer et policy-problem, finder de relevante aktører og kortlægger relationer og netværk. Identificerer normer og regler der styrer aktørerne, og analyserer den orden og mening, der opstår. Det er vanskeligt at se, hvori det dynamiske er i forhold til de såkaldte statiske policy-analyser (Ibid.152). Forskellen synes at være, at den dynamiske policy-analyse bygger på et konstruktivistisk videnskabsparadigme og metoden er mere kvalitativ samt case-orienteret.

Inddelingen af typer af policy-analyser kan kvalificeres ved at se på policy-analytikeren. På baggrund af Meltsner skelner Premfors mellem analytikere, som viser henholdsvis *"analytisk skicklighet"* og *"politisk skicklighet"* (1989:156). På baggrund af Foster opstiller Premfors en distinktion i forhold til om klientmålene er enkle eller komplekse, og om vidensgrundlaget er sikkert eller usikkert (Ibid.57).

Endelig kan man som Lasswell inddele typer af policy-analyser i, hvor tværfaglige de er, om de er problemløsende eller eksplicit normative (Howlett & Ramesh 2003:3).

1.3. Policy-proces

Der findes adskillige modeller som viser policy-processen. Nævnes kan Vedung (1998:36), Premfors (1989), Winter (1994:59) og Howlett og Ramesh (2003:13). Alle modeller er inspireret af Eastons systemmodel (Rasmussen 1971:83-94). Der er inputs i form af krav og støtte, som går ind i det politiske system. Resultatet er outputs i form af beslutninger og handlinger. Der kan opstå feedback og processen starter forfra.

Det vælges her at tage udgangspunkt i Howlett og Ramesh model (2003:13). Den er også inspireret af en rationel beslutningsproces. Problemerkendelse bliver til skabelse af dagsordenen. Forslag til løsninger bliver til policy-formulering. Valg af løsning bliver til politisk beslutningstagning. Igangsætning

af løsningen bliver til policy-implementering. Monitorering af resultatet bliver til policy-evaluering.

De forskellige faser i policy-processen kan underinddeles. Der kan f.eks. tales om vælgernes dagsorden, mediernes dagsorden, politikernes dagsorden, regeringens dagsorden (Howlett og Ramesh 2003:120-142). Den politiske beslutningstagning kan analyseres ud fra forskellige beslutningsmodeller (Christiansen & Nørgaard 2006:215-231).

1.4. Betydningen af typer af policy-analyser for policy-processen

Policy-analyser, som fokuserer på "*analysis for policy*", må være opmærksomme på policy-processen og dens faser. En opdragsgiver, som f.eks. en interesseorganisation, vil have interesse i, at analysen påvirker public policy. Altså påvirker hvad regeringen vælger at gøre eller ikke at gøre. Derfor vil analysen ofte finde sted tidligt i policy-processen. Fokus vil være på at sætte en dagsorden eller formulere en policy med henblik på, at der træffes en ønskelig politisk beslutning. Analytikeren må have høj "*politisk skicklighed*". Vedkommende skal kende den politiske proces. Analysen vil fokusere på indhold, måske være tværfaglig og måske komme med anbefalinger. Den nævnte type af policy-analyser kan også forekomme i forbindelse med implementering og evaluering. Men hvis opdragsgiveren er en interesseorganisation, vil den næppe være interesseret i, eller have kapacitet til, at igangsætte en dyr policy-analyse af en implementering eller evaluering af en given politik.

Policy-analyser, som fokuserer på "*analysis of policy*", behøver ikke i samme omfang at være opmærksomme på policy-processen og dens faser. Ønsket er normalt ikke at få direkte indflydelse på public policy. Altså, at påvirke hvad regeringen vælger at gøre eller ikke at gøre. Analysen kan typisk være fremstillet af forskere på et universitet. For analytikeren er det mindre vigtigt at have høj "*politisk skicklighed*", men snarere at have høj "*analytisk skicklighed*". Den manglende interesse i public policy kan betyde, at analysen ikke kommer med konkrete anbefalinger. Hvis der er tale om universitetsforskning kan det være hele policy-processen, der analyseres (se Albrekt Larsen & Andersen 2004). Denne type af policy-analyser kan også blot fokusere på implementering eller evaluering af en given policy (Winter 1994). Sidstnævnte analyser befinder sig i slutningen af fasemodellen. Omvendt kan det ikke udelukkes, at analyserne også kan befinde sig i dagsordensætningen eller policy-formuleringen. Det vil i større udstrækning have karakter af tilfældighed. Dog kan der være tale om et udredningsarbejde igangsat af en regering før evt. lovfremsettelse.

Den dynamiske policy-analyse synes at være "*analysis of policy*" og være mindre optaget af policy-processen. På en forelæsning den 7.12.07 fortalte Gjelstrup, at de ikke kom med anbefalinger i forhold til en analyse af en

konkret kommune, som havde et problem med plejehjemskapacitet. Altså forskernes analyse var ikke tænkt ind i kommunens policy-proces.

Det kan ikke udelukkes, at alle typer af policy-analyser kan påvirke en regering eller et byråd til at vælge, om de skal gøre noget eller ikke gøre noget. Det handler om, hvor eksplicit dette ønske er i analysen, analytikerens opmærksomhed på policy-processen samt hvem er opdragsgiveren.

Typen "*analysis for policy*" har større potentiel betydning for policy-processen og public policy end typen "*analysis of policy*". Årsagen er, at førstnævnte type af analyse har mere fokus på det politiske håndværk og policy-processens første faser.

2.0. To rapporter

Det er hensigten at foretage en sammenlignende analyse af forskelle og ligheder mellem rapporten "*Fattigdom i Odense Kommune*" (2007) og "*Tilsætningsstoffer i cigaretter*" (2007), deres genstandsfelt og den kontekst rapporterne publiceres i.

Der indledes med et afsnit omkring rapporternes genstandsfelt og kontekst (2.1). Derefter foretages en sammenlignende analyse af forskelle og ligheder (2.2).

2.1. Rapporternes genstandsfelt og kontekst

Den ene rapport beskæftiger sig med fattigdom i Odense Kommune. Fattigdom er et såkaldt "*wicked problem*" eller på dansk et "*ondt problem*" (Winter 1994:112). Winter skriver, at det er "*politiske problemer der er svære at løse*" (Ibid.). Ifølge Winters model (Ibid.59) kan man argumentere for, at kausalteorien bag policydesigns vdr. bekæmpelse af fattigdom er svag. På trods af de nordiske landes universelle velfærdsstater (Rothstein 1998:18-29), viser rapporten fra Odense Kommune, at der stadig er ulighed og fattigdom. Ud fra en mere evalueringsteoretisk vinkel kan man hævde, at kortlægningen af økonomisk ulighed og fattigdom i Odense ikke betyder, at der er klarhed omkring situations- og virkningsteorien (Hansen 2005:5). Der er nødvendigvis ikke politisk enighed omkring den normative teori (Ibid.). Det vil sige, om det er hensigtsmæssigt at skabe mere økonomisk lighed.

Rapporten omkring tilsætningsstoffer i cigaretter omhandler tilsætningsstoffernes skadelige virkning i forhold til bl.a. kræft og afhængighed af rygning. I rapportens konklusion bliver det fastslået, at der mangler dokumentation og forskning på området. På hypoteseplanet synes det muligt at skitsere en kausalteori (situationsteori). Det handler i givet fald blot om at få flere økonomiske midler til at gennemføre forskning på området for på den

måde at få hypoteserne be- eller afkræftet. Hvis det viser sig, at tilsætningsstofferne er kræftfremkaldende eller afhængighedsskabende vil der næppe være politisk uenighed omkring den normative teori (Hansen 2005:5). Spørgsmålet om tilsætningsstoffer er "*trans-scientific*" (Majone 1989:3), da man kan hævde at på trods af de sundhedsskadelige virkninger, er det stadig folks eget valg, om de vil ryge eller ikke ryge.

Konteksten for fattigdomsrapporten er, at Odense Kommune har bestilt en undersøgelse af fattigdom hos forskere på SDU. Kommunalvalget er overstået, og der synes ikke umiddelbart at være en politisk beslutning på vej.

Den historiske kontekst er, at man siden fattigloven af 1891 og med hjem i grundloven, som borger i Danmark har kunnet modtage offentlig forsørgelseshjælp (Hansen & Henriksen 1984:81). Udviklingen er gået fra en residual model til den universelle velfærdsstatsmodel. I nyere tid har man i Danmark bekæmpet ulighed primært ved policy-instrumentet (Howlett & Ramesh 2003:87-117) skat og økonomisk omfordeling samt direkte overførsler af penge. Skønnet er mindsket, og borgeren har et retskrav på økonomisk hjælp, hvis der indtræffer en social begivenhed. Det økonomiske policy-instrument virker sammen med instrumenterne myndighed og organisering (Ibid.) I det primærkommunale system findes der mange sagsbehandlere, som har til opgave at kontrollere borgeres berettigelse til offentlig forsørgelse.

Historien har medført, at der i forbindelse med bekæmpelse af fattigdom er udviklet et policy-paradigme (Ibid.232), som fokuserer på retskrav og økonomiske overførsler. Et paradigme som delvist blev brudt i forbindelse med den aktive arbejdsmarkedspolitik i 1993 (Albrekt Larsen & Andersen 2004:199-202). Der er mange markarbejdere, som kan have interesse i budgetmaksimering (Jørgensen & Mouritzen 2005:94) og bureau-shaping (Ibid.98).

Konteksten for rapporten om tilsætningsstoffer er, at der længe har været en offentlig bevågenhed og et politisk flertal i forhold til at træffe en politisk beslutning omkring regulering af tilsætningsstoffer i cigaretter. Rapporten er på eget initiativ udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse, som er en interesseorganisation.

Der har ikke været historisk tradition for at regulere indholdet af tilsætningsstoffer i tobak. Der er ikke udviklet policy-instrumenter eller et særligt policy-regime/paradigme på området. Der er ikke mange markarbejdere, der kan have en åbenlys interesse i regulering ved myndighed eller organisering (Howlett & Ramesh 2003:87-117). I forhold til tobakkens sundhedsskadelige virkninger har man i nyere historie betjent sig af policy-instrumentet information (Ibid.).

2.2. Forskelle og ligheder mellem de to rapporter

De to rapporter handler om hvert sit policy-område, som har hver sin historie i forbindelse med brug af policy-instrumenter. Fattigdom er et "*ondt problem*", og problemdefinitionen er ikke klar. Tilsætningsstoffer i cigaretter er i større udstrækning et naturvidenskabeligt problem, hvor det er muligt at opstille klare hypoteser omkring årsag og virkning (situationsteori). Problemdefinitionen er klar, da det handler om tilsætningsstoffers sundhedsskadelige virkning og mulighed for at skabe afhængighed.

Fattigdomsproblemet har et såkaldt politisk subsystem, hvor embedsværket og markarbejdere kan tænkes at spille en rolle. Der er historisk partier, som bekæmper ulighed og støtter den universelle velfærdsstat. Psykiske syge, enlige mødre, kontanthjælpsmodtagere mm. har ikke stærke interesseorganisationer, som forsvarer deres ydelser.

Fattigdomsrapporten er fremstillet af universitetsforskere og opdragsgiveren er en myndighed. Der synes at være tale om "*analysis of policy*". Fokus er på effekten af velfærdsstatens implementeret socialpolitik i forhold til økonomisk ulighed i Odense Kommune. Rapporten er udtryk for evaluering af policy. Den befinder sig i slutningen af policy-processen jf. afsnit 1.3. Analytikerne bag rapporten behøver ikke at have stor "*politisk skicklighed*". Klientmålet er komplekst og vidensgrundlaget usikkert.

Rapporten om tilsætningsstoffer behandler et begrænset policy-område, som pt. er konfliktpræget. Det er en stor eksporterende erhvervsvirksomhed, som står overfor en stærk interesseorganisation, der har kapacitet til selv at udarbejde policy-analyser. Opdragsgiveren til rapporten er en interesseorganisation, og analytikerne er ikke ansat på et universitet. Rapporten er udtryk for "*analysis for policy*". Analytikerne synes at have "*politisk skicklighed*". Rapporten er timet sådan, at den udkommer umiddelbart efter et nyt folketing er trådt sammen. I forhold til fattigdomsrapporten kommer rapporten fra Kræftens Bekæmpelse tidligere ind i policy-processen. Den er fokuseret på dagsordensætning og policy-formulering. Klientmålet er enkelt for Kræftens Bekæmpelse. Det handler om at fjerne tilsætningsstoffer i cigaretter.

De to rapporter er ens i forhold til, at analytikerne umiddelbart virker til at have stor "*analytisk skicklighed*". Dog har Skandinavisk Tobaksindustri fremstillet et notat af 23. november 2007, hvor de kalder rapporten fra Kræftens Bekæmpelse for et "*partsindlæg*" (Skandinavisk Tobaksindustri 2007). For begge rapporter synes vidensgrundlaget usikkert.

De to rapporter kommer ikke med anbefalinger til brug af policy-instrumenter. Begge rapporter er en analyse af policy-indhold mere end analyse af en policy-proces.

3.0. Rapporternes betydning for policy-processen

Det vurderes, at fattigdomsrapporten næppe får betydning for den politiske beslutningsproces. Dette på trods af, at det må antages, at universitetsforskerne har vist stor "*analytisk skicklighet*". De kommunale politikere og embedsmænd har ikke kompetence til at ændre på kontanthjælps- og dagpengesatser uanset at undersøgelsen viser ulighed i kommunen. Avisartikler viser, at borgere og medier har registreret rapporten. Bemærk, at en ting er borgernes og mediernes dagsorden, en anden ting er beslutningstagernes dagsorden i Odense Kommune.

Af referatet fra Børn- og Ungeudvalg i Odense Kommune den 20.11.07 kan man læse, at: "*Undersøgelsen skal på længere sigt munde ud i anbefalinger til en forstærket indsats mod årsagerne til og følgerne af fattigdom*" (Børn og Ungeudvalg 2007). Der synes på ingen måde at forestår en nær politisk beslutning omkring løsning på økonomisk ulighed og fattigdom i Odense Kommune. Kingdons "*policy window*" (Howlett & Ramesh 2003:135) er ikke til stede. Omvendt kan det ikke udelukkes, at rapporten kan være med til at definere et policy-problem og sætte en første dagsorden i en policy-proces. Rapporten blev omtalt af TV2 Fyn den 16.11.07 og igen den 20.11.07. En byrådspolitiker fra Enhedslisten mente, at tallene omkring fattigdom er forkerte. Formanden for Børn og Unge udvalget udtalte i TV2 Fyn den 16.11.07, at der ikke er noget, der kommer bag på ham i rapporten. I forhold til politisk beslutningstagning kan det være en styrke ved rapporten, at den ikke er kontroversiel (Hansen 2005:9).

Der er ingen stærke ideer, interesser, organisationer eller aktører, der står klar til at advokere for større økonomiske overførsler til kontanthjælpsmodtagere, enlige mødre, psykiske syge, fattige selvstændige og fattige borgere af anden etnisk herkomst.

Fattigdom hos en mindre gruppe af borgere er ikke et policy-issue, der generelt er et "*salient issue*" (Christiansen 2007) hos vælgere, desuagtet at mange borgere vil betragte det som et "*valens issue*" (Ibid.). De fleste borgere vil være enige om, at fattigdom ikke er godt. Howlett & Ramesh vil tale om "*ideas*" (2003:126-128). Den manglende saliens betyder, at spørgsmålet antageligvis ikke kommer til at betyde noget på den politiske dagsorden i Odense Kommune.

Det vurderes, at rapporten om tilsætningsstoffer i cigaretter vil blive anvendt i den politiske beslutningsproces. Det fremgår af folketingets hjemmeside (www.folketinget.dk) at rapporten er tilgået Sundhedsudvalget som alm. del. bilag 59. En søgning fra den 11.12.07 viser, at der er 187 dokumenter i folketinget, der handler om "*tilsætningsstoffer i cigaretter*". Tilsætningsstoffer i cigaretter er ikke et nyt policy-problem. Den 8.4.05 var der et flertal uden om

regeringen for at forbyde tilsætningsstoffer i cigaretter ifølge TV-avisen (www.dr.dk). Enhedslisten og Dansk Folkeparti ville indgå en alliance om, at der skulle stilles et beslutningsforslag. Regeringen mente, at man skulle vente på en EU-regulering. Den 26.4.06 afholdt Sundhedsudvalget en høring i Landstingssalen omkring tobak og tilsætningsstoffer. Debatten har kørt frem og tilbage med bl.a. beskyldninger om, at Sundhedsministeren har givet ordre til, at Sundhedsstyrelsen ikke skulle anvende ressourcer på at kontrollere de tilsætningsstoffer tobaksindustrien anvender (www.dr.dk). I forhold til debatten stilles der også spørgsmålstejn ved, om Sundhedsstyrelsen overhovedet råder over den nødvendige ekspertise til at undersøge tilsætningsstoffernes virkning.

På den baggrund kan der argumenteres for, at rapporten fra Kræftens Bekæmpelse, som er et litteraturstudie, ikke tilføjer nye oplysninger.

Den 25.11.07 var der på baggrund af rapporten et langt indslag i DR1s TV-avis kl. 21.00, søndag aften (www.dr.dk), hvor der bl.a. var en debat mellem direktøren for Skandinavisk Tobaksindustri og en læge fra Kræftens Bekæmpelse. Med andre ord lykkedes det for Kræftens Bekæmpelse at få rapporten i det nationale tv medie i primetime. Dermed påvirker Kræftens Bekæmpelse dagsordenen. Bemærk dog, at fordi sagen er på mediernes dagsorden, behøver den ikke at være på borgernes og politikernes dagsorden. Sagen synes ikke pt. at være på regeringens dagsorden jf. "Regeringsgrundlag November 2007VK Regeringen III." (<http://www.stm.dk/>). Regeringen mener, at problemet hører hjemme på EU-niveau.

Den 28.11.07 har Sundhedsudvalget modtaget et notat fra Skandinavisk Tobakskompagni vedr. anvendelse af tilsætningsstoffer i tobak, hvor virksomheden kritisk gennemgår rapporten.

Der er meget der tyder på, at det politiske subsystem er præget af en diskurs, der er "contested" (Howlett & Ramesh 2003:154). Rapporten har dog ikke pt. givet anledning til spørgsmål til ministeren. Da sagen om tilsætningsstoffer i cigaretter har været på mediernes og politikernes dagsorden siden 2005 tyder det på, at Skandinavisk Tobaksindustri er en stærk aktør. Virksomheden har igennem flere år kunne forhindre regulering af området. I det nye folketing er der stadig et flertal uden om regeringen, der ønsker en regulering. Måske har Kræftens Bekæmpelse tænkt i et nyt policy-window. En ny sundhedsminister og en ny formand for sundhedsudvalget er f.eks. tiltrådt.

Der kan argumenteres for, at policy-issueet omkring tilsætningsstoffer ikke er et "salient issue" (Christiansen 2007) for befolkningen i almindelighed og dermed får spørgsmålet en mindre betydning på den politiske beslutningsdagsorden. Som "valens issues" (Ibid.) vil de fleste danskere antageligvis være enige om, at der ikke skal være tilsætningsstoffer i cigaretter. Howlett & Ramesh vil tale om "ideas" (2003:126-128).

Policy-instrumentet kunne være en såkaldt myndighedsregulering, hvor det ved lov bestemmes, at det er forbudt at tilsætte stoffer, hvis sundhedsskadelige virkning ikke er undersøgt. Det er en overkommelig løsning. I dag oplyser Skandinavisk Tobaksindustri myndighederne om, hvilke tilsætningsstoffer der anvendes. I forbindelse med en regulering kunne virksomheden anvende strategien "*Agency capture*" (Majone 1989:25). På sigt kunne virksomheden holde andre virksomheder udenfor markedet, fordi de måske ikke har data om virkningerne af deres tilsætningsstoffer.

I forhold til de to rapporter og anvendelse af mulige policy-instrumenter kan man også diskutere målgruppeadfærd (Winter 1994:87-93). Spørgsmålet er om den målgruppe, der kaldes for fattige ikke stadig vil være fattige på trods af, at de fik tilført flere økonomiske midler. At de ikke vil ændre adfærd. Om der er tilsætningsstoffer i cigaretter eller ikke, vil næppe påvirke rygers adfærd eller andelen af borgere, der begynder at ryge. Tænk hvis flere vil begynde at ryge, fordi man som borger fik statsgaranti for, at cigaretter ikke havde farlige tilsætningsstoffer! Måske skulle politikerne gå bort fra regulative institutioner (Scott 2007:259-261) og i stedet satse på policy-instrumentet information og arbejde på at skabe normative institutioner (Ibid.). Det skal ikke være udtryk for "*appropriateness*" at ryge eller ikke have et arbejde.

Sammenfattende synes rapporten fra Kræftens Bekæmpelse direkte at kunne påvirke den politiske beslutningsproces. I første omgang ved måske at få politikerne til at give bevillinger til yderligere forskning i området og i næste omgang ved et forbud mod tilsætningsstoffer i cigaretter. Der er tale om "*analysis for policy*". Dog synes rapporten ikke at komme med nye informationer, og Skandinavisk Tobaksindustri har igennem flere år været i stand til at undgå regulering af området. Subsystemet er konfliktfyldt med stærke aktører.

Fattigdomsrapporten har mere karakter af en evaluering af allerede gennemført politik. Der er tale om "*analysis of policy*". Den synes ikke at have et indhold og timing, som direkte vil påvirke den politiske beslutningsproces. Det kan dog ikke udelukkes, at rapporten på sigt kan være med til at definere et problem og sætte en dagsorden hos borgere og senere politikere. Det vil dog næppe være muligt at træffe en politisk beslutning, der vil løse fattigdomsproblemet i Odense.

Litteratur

Albrekt Larsen, Christian; Andersen, Jørgen, Goul (2004): Magten på borgen. En analyse af beslutningsprocesser i større politiske reformer, Aarhus Universitetsforlag.

Børn og Ungeudvalg 2007, "Referat af 20. november 2007".
<http://www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/ProFile/BoernogUngeudvalg/16EC1B7266BEAC5AC125739400475636.aspx>

Christiansen, Peter Munk; Nørgaard, Asbjørn Sonne (2006): Demokrati, magt og politik i Danmark. Gyldendal.

Christiansen, Peter Munk (2007): "Forelæsningsnoter", fredag, den 26. oktober og lørdag den 27. oktober 2007, SDU.

Fattigdom i Odense Kommune – sammenfatning, november 2007, CAST – Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering.

Flugt, T.; Gjelstrup, G. (2007): "Towards a More Dynamic Policy Analysis". Gjelstrup & Sørensen (ed.): Public Administration in Transition, DJØF Publishing, Copenhagen, 149-162.

Gordon, Ian; Lewis, Janet; Young, Ken (1993): "Perspectives on policy analysis", M. Hill (ed.) The Policy Process. A Reader, Harvester, Wheatsheaf, pp.5-9.

Hansen, Svend Aage; Henriksen, Ingrid (1984): Dansk socialhistorie. Sociale brydninger 1914-39, Gyldendal.

Hansen, M.B.(2005): "Anvendelse af analyser i beslutningsprocesser. Det beslutningsteoretiske grundlag for mini-MTV". Center for Evaluering og Medicinsk Teknologivurdering, Sundhedsstyrelsen.

Howlett, Michael; Ramesh, M. (2003): Studying Public Policy. Policy Cycles And Policy Subsystems, Second Edition, Oxford University Press.

Jørgensen, Torben Beck; Mouritzen, Poul Erik (2005): Udgiftspolitik og budgetlægning, 2. udgave, Systime Academic.

Majone G. (1989): Evidence, Argument and Persuasion in the Policy Process, Yale University Press, New Haven.

Premfors, R. (1989): Policyanalys. Kunskap, praktik och etik i offentlig verksamhet, Studentlitteratur, Lund.

Rasmussen, Erik (1971): Komparativ Politik 1, 2. udgave, 2. oplag. Gyldendal.

Rothstein, B. (1998): Just Institutions Matter. The Moral and Political Logic of the Universal Welfare State, Cambridge University Press.

Scott, W.R.; Davis, G.f. (2007): Organizations and Organizing. Rational, Natural and Open System Perspectives, Pearson International Edition, New Jersey.

Skandinavisk Tobaksindustri, "Notat af 23. november 2007" tilgået folketingets sundhedsudvalg, Alm. del - Bilag 17. 2007.

Tilsætningsstoffer i cigaretter. Et litteraturstudie. Kræftens Bekæmpelse, 2007.

Vedung, Evert (1998): Utvärdering i politik och förvaltning, Andre upplagan, Studentlitteratur.

Wildavsky, A. (1996): Speaking Truth to Power. The Art and Craft of Policy Analysis, Transaction Publishers, New Brunswick.

Winter, Søren (1994): Implementering og effektivitet, Systime Academic.

www.dr.dk

www.folketinget.dk

<http://www.stm.dk/>